

**NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH**

Warszawa, dnia 22 listopada 2018 r.

DA.084.3.2018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Nazwa i adres kontrolowanego archiwum	Archiwum Państwowe w Koszalinie ul. Marii Skłodowskiej-Curie 2, 75-803 Koszalin
Podstawa prawna kontroli	Art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2018 r. poz. 217, z późn. zm.)
Kontrolujący	<p>..... - starszy specjalista w Departamencie Archiwistyki, upoważnienie Nr 16/2018 z dnia 4 kwietnia 2018 r. wydane przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych,</p> <p>..... - starszy specjalista w Departamencie Archiwistyki, upoważnienie Nr 17/2018 z dnia 4 kwietnia 2018 r. wydane przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych.</p>
Data rozpoczęcia i zakończenia kontroli	16-19 kwietnia 2018 roku
Zakres i przedmiot kontroli	Ewidencja i opracowywanie materiałów archiwalnych w okresie 01.01.2014-31.12.2017

Ocena działalności jednostki kontrolowanej w zakresie objętym kontrolą, w tym stwierdzone nieprawidłowości

Archiwum Państwowe w Koszalinie w kontrolowanym okresie prowadziło ewidencję przechowywanego zasobu archiwalnego zgodnie z obowiązującym zarządzeniem Nr 11 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 4 listopada 2013 r. w sprawie ewidencji zasobu archiwalnego w archiwach państwowych (z późn. zm.), aczkolwiek z pewnymi uchybieniami. W Centrali oraz w oddziałach zamiejscowych w Słupsku i w Szczecinku za ewidencję odpowiadały wyznaczone osoby. W Centrali w kontrolowanym okresie za ewidencję odpowiadał kierownik Oddziału III – ewidencji, informacji, udostępniania i popularyzacji materiałów archiwalnych, , który w marcu 2018 r. odszedł na emeryturę. W trakcie kontroli osobą odpowiedzialną za ewidencję była kierownik Oddziału . Zmiany na stanowisku kierownika Oddziału w Słupsku sprawiły, że w tym oddziale za ewidencję odpowiadały w kontrolowanym okresie trzy osoby.

Stwierdzono, że niewielka część zasobu nie posiadała ewidencji. Według sprawozdania rocznego za 2017 rok, na koniec okresu kontrolowanego bez ewidencji było 6 zespołów archiwalnych, 99,69 m.b., 4 696 j.a., w tym 5 zespołów w Oddziale w Szczecinku. Zakończenie uzupełniania ewidencji planowane było na 2018 i 2020 rok.

Zmiany zachodzące w stanie zasobu wprowadzane były do środków ewidencyjnych na bieżąco. Księgi nabytków, ubytków i przesunięć międzyzespołowych były drukowane systematycznie w ciągu roku, uwierzytelniane zgodnie z przepisami i przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach i regałach. Sporadycznie występowały braki niektórych elementów opisu nabytków, np. dat skrajnych. Niektóre dane i braki korygowano odręcznie w wydrukowanych księgach – poprawki były podpisywane i wprowadzane także do systemu ZoSIA, co zapewniało spójność danych.

Do niektórych ksiąg nabytków dołączane były notatki i inna dokumentacja dotycząca konkretnych nabytków, ubytków lub przesunięć międzyzespołowych, co nie było wymagane w ww. zarządzeniu nr 11/2013. Dokumentację taką należy przechowywać we właściwych aktach spraw lub w teczce zespołu, co miało miejsce w Archiwum, a dokumentacja wkładana do księgi nabytków stanowiła dodatkowe egzemplarze. Od 1 lutego 2018 r. księgi nabytków, ubytków i przesunięć międzyzespołowych nie były kontynuowane w postaci tradycyjnej – zgodnie z przepisami § 12 pkt. 1 zarządzenia nr 7 Naczelnego Dyrektora Archiwów

Państwowych z dnia 30 stycznia 2018 r. w sprawie ewidencjonowania zasobu archiwalnego w archiwach państwowych.

Spisy zespołów i zbiorów, spisy aktualnych skarbowych środków ewidencyjnych oraz karty zespołów były drukowane z systemów SEZAM, a następnie ZoSIA w terminach wskazanych w ww. Zarządzeniu nr 11/2013. Na niektórych kartach zespołów w rubryce 7 nie były podane numery księgi nabytków i ubytków, co tłumaczono błędem raportu z systemu ZoSIA. W trakcie przeprowadzania kontroli karty zespołów w Oddziale w Słupsku były już włączone do teczek zespołów – zgodnie z ww. zarządzeniem nr 7/2018.

W środkach ewidencyjnych Centrali figurowało pięć numerów zespołów oznaczonych jako „rezerwa” dla zespołów, których przewidywane nazwy zostały podane. Było to niezgodnie z Instrukcją w sprawie prowadzenia ewidencji zasobu archiwalnego w archiwach państwowych, wprowadzoną ww. zarządzeniem nr 11/2013, która w § 4 ust. 1. pkt 3 lit. c stanowi: „numer zespołu lub zbioru archiwalnego, nadany w obrębie zasobu archiwalnego danego archiwum, zgodnie z kolejnością przyjmowania zespołów lub zbiorów archiwalnych do zasobu”.

Zgodnie z zapisami w księdze nabytków, w kontrolowanym okresie nie przejęto do zasobu Archiwum materiałów archiwalnych, które mają stanowić zespoły archiwalne, dla których zostały zarezerwowane numery.

Teczki zespołów prowadzone były poprawnie, zawierały podstawową dokumentację. Zbiór egzemplarzy skarbowych środków ewidencyjnych prowadzony był poprawnie. Sprawdzone dane zawarte w różnych środkach ewidencyjnych były spójne.

Opracowanie zasobu prowadzone było głównie w Centrali. Objęte nim były w największym zakresie zespoły zawierające materiały w języku polskim. Na bieżąco inwentaryzowano sukcesywnie dopływy do zespołów archiwalnych zawierających akta stanu cywilnego. Do prac w zakresie opracowywania zaliczano także priorytetowo traktowaną inwentaryzację materiałów stanowiących niepaństwowy zasób archiwalny, przewidzianych do przejęcia, lecz nie będących jeszcze w zasobie archiwum.

Plany opracowania nie były sporządzane, ale planowano prace Komisji Metodycznej, która zatwierdzała opracowanie zespołów. Plany te nie były realizowane. Na 2014 rok planowano zatwierdzenie opracowania 34 zespołów, a zakończono prace przy 9 zespołach (27%). Na 2015 rok planowano zatwierdzenie opracowania 26 zespołów, a zakończono prace przy 10 zespołach (39%). Na 2016 rok planowano zatwierdzenie opracowania 36 zespołów, a zakończono prace przy 7 zespołach (19%). Plan pracy Komisji Metodycznej na 2017 r. nie był sporządzony w związku z zawieszeniem opracowania w celu realizacji priorytetu retrokonwersji. W tym roku zakończono prace

przy opracowaniu zespołu Kościół Najświętszej Maryi Panny w Słupsku z lat 1534-1945 (206 j.a., 2,69 m.b.) w Oddziale w Słupsku.

Stwierdzono, że Komisja Metodyczna zatwierdzała opracowanie zespołów rozbitych, co było niezgodne z Wytycznymi w sprawie postępowania z zespołami rozbitymi, przechowywanymi w archiwach państwowych, wprowadzonymi zarządzeniem Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych nr 8 z dnia 22 grudnia 2009 r. w sprawie wprowadzenia wytycznych dotyczących zasady postępowania z zespołami rozbitymi, przechowywanymi w archiwach państwowych. W § 3 tych wytycznych określono, że: ust. 1 „Opracowanie części zespołu rozbitego jest niezgodne z zasadą przynależności zespołowej, w związku z tym zespoły takie nie mogą zostać uznane przez komisje metodyczne za całkowicie opracowane.”, ust. 2 „W przypadku, gdy część zespołu posiada już status zespołu opracowanego w jednym z archiwów, opracowanie pozostałych części zespołu rozbitego ulega zawieszeniu do chwili wydanie decyzji Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych o miejscu jego przechowywania, przy czym stopień opracowania części zespołu rozbitego nie ma wpływu na tę decyzję.” Jednym z zespołów rozbitych był zespół kod 26/233/0 - Urząd Kultury Rolnej w Koszalinie [Kulturamt Köslin] z lat [1876-1918] 1919-1944, 87 j.a., 0,85 m.b. Archiwum Państwowe w Szczecinie przechowuje opracowany zbiór 65/84/0 - Urzędy kultury rolnej na Pomorzu, w którym szczątek zespołu nr 1 stanowi Urząd Kultury Rolnej w Koszalinie, 1909-1936, 9 j.a. Opisy tych jednostek zostały zamieszczone jako aneks do inwentarza zespołu 26/233/0, co sprawiło, że pomoc archiwalną można uznać za inwentarz idealny. Drugim zespołem rozbitym jest zespół kod 27/6/0 - Akta miasta Słupska z lat 1525-1945, po opracowaniu - 7991 j.a. 110,83 m.b., po przejęciu dopływu - 7999 j.a, 111,03 m.b. W grudniu 2015 roku, kiedy zatwierdzono opracowanie zespołu rozbitego, Archiwum Państwowe w Szczecinie przechowywało nieopracowany zbiór 65/228/0 - Akta miast: Bobolice, Czaplinek, Demmin, Greifswald, Kalisz Pomorski, Lipiany, Słupsk. Zwrócił na to uwagę dr Andrzej Biernat, p.o. Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych, w piśmie z dnia 29 marca 2016 r. (znak: DA-WMP.0031.23.2016 r.), zalecając przygotowanie wniosku o scalenie zespołów rozbitych. Zalecenie to nie zostało zrealizowane, a zespół 27/6/0 figuruje w ewidencji jako opracowany.

Wszystkie skontrolowane inwentarze były sporządzone i podpisane prawidłowo. Sprawdzenie zgodności opisów jednostek archiwalnych z opisami umieszczonymi w inwentarzach wykazało częściowe nieduże rozbieżności, w tym: różnice w datach skrajnych, drobne różnice w tytułach j.a., brak w inwentarzach lub na j.a. niektórych elementów opisu, w tym liczby stron, co zostało opisane w części II. 2 protokołu kontroli.

W niektórych jednostkach archiwalnych zespołu kod 26/591/0 - Miejska Rada Narodowa w Koszalinie (np. sygn. 7, 8, 9), znajdowały się zarówno zszyte komplety dokumentów, jak i dołożone luzem kopie niektórych z nich, odrębnie spaginowane. Na okładkach podane były liczby stron tylko dokumentacji kompletnej, oryginalnej, nie były więc zgodne ze stanem faktycznym. Opisy w inwentarzu nie zawierały informacji o istnieniu częściowych kopii materiałów.

Stwierdzono też w j.a. z zespołu kod 26/233/0 - Urząd Kultury Rolnej w Koszalinie pozostawienie części metalowych, w większości już pordzewiałych, które miały destruktywny wpływ na materiały archiwalne. W przypadku tego zespołu stwierdzono także inne nieprawidłowości porządkowania i opisu: umieszczenie sygnatury na j.a. w sposób nietrwały - ołówkiem; numerowanie kart a nie zapisanych stron; pozostawianie niektórych kart, także luźnych, bez numeracji, np. w j.a. o sygn. 52 i 54; brak liczby kart na okładkach j.a.; brak paginacji bądź foliacji niektórych j.a.

Stwierdzono, że w trakcie planowania priorytetu Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych - retrokonwersji pomocy archiwalnych zdarzało się wskazanie do tego programu niewłaściwych egzemplarzy pomocy archiwalnych, nie zawierających uzupełnień, np. do zespołu kod 26/15/0 - Zarząd Miejski i Miejska Rada Narodowa w Świdwinie.

W trakcie wykonywania retrokonwersji popełniane były drobne błędy, głównie literowe, w brzmieniu opisów archiwalnych przenoszonych z pomocy archiwalnych tradycyjnych do systemów informatycznych. Stwierdzono też brak dat skrajnych j.a. o sygn. 1-180 w inwentarzu zespołu kod 27/51/0 - Miejska Rada Narodowa i Zarząd Miejski w Słupsku. Stwierdzone rozbieżności podano w części II. 3 Protokołu kontroli.

Zalecenia dotyczące sposobu usunięcia nieprawidłowości oraz ich terminy

1. Wprowadzenie do ewidencji zasobu opisów zespołów w Centrali numer: 999, 1062, 1078, 1081 i 1082, pozostawionych jako rezerwa.

Termin wykonania zalecenia: 31.12.2018 r.

2. Zewidencjonowanie wszystkich przechowywanych materiałów archiwalnych.

Termin wykonania zalecenia: 31.12.2019 r.

3. Wykonanie korekt i uzupełnień danych ewidencyjnych w środkach ewidencyjnych oraz opisów jednostek archiwalnych, w których stwierdzono niezgodności i braki, wskazane w częściach I.1, I.5 i II.2 protokołu kontroli oraz analogicznych przypadkach dotyczących innych jednostek archiwalnych.

Termin wykonania zalecenia: 31.12.2018 r.

4. Zespół kod 26/233/0 - Urząd Kultury Rolnej w Koszalinie – dokończenie porządkowania, tzn. usunięcie części metalowych z jednostek archiwalnych i spaginywanie wszystkich jednostek archiwalnych oraz uzupełnienie opisów tych jednostek – na okładkach i w inwentarzu.

Termin wykonania zalecenia: 31.03.2019 r.

5. Wyłączenie kopii lub drugich egzemplarzy dokumentacji pozostawionej w niektórych jednostkach archiwalnych zespołu kod 26/591/0 - Miejska Rada Narodowa w Koszalinie, ponowne ich zwartościowanie i w zależności od wyników wartościowania: sformowanie z niej odrębnych jednostek archiwalnych, zinwentaryzowanie ich i uzupełnienie inwentarza zespołu lub podjęcie czynności zgodnych z zarządzeniem nr 3 Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z dnia 31 stycznia 2017 r. w sprawie brakowania dokumentacji z zasobu własnego archiwów państwowych.

Termin wykonania zalecenia: 31.03.2019 r.

6. Wykonanie analogicznych czynności, opisanych w punkcie 5, w odniesieniu do innych zespołów, w których pozostawiono w jednej jednostce archiwalnej dwóch kompletów dokumentacji, odrębnie spaginywanych.

Termin wykonania zalecenia: 30.06.2019 r.

7. Wykonanie korekty pomyłek oraz braków elementów opisu powstałych w trakcie retrokonwersji inwentarzy zespołów: kod 26/15/0 – Zarząd Miejski i Miejska Rada Narodowa w Świdwinie, 26/137/0 - Spółka Wodna Broczyńskie Bagno

w Broczynie, powiat Wałcz, 26/882/0 – Urząd Miasta i Gminy w Darłowie, 27/51/0 - Miejska Rada Narodowa i Zarząd Miejski w Słupsku oraz 27/77/0 - Spółdzielnia Inwalidów w Słupsku, wymienionych w części II. 3. Protokołu kontroli.

Termin wykonania zalecenia: 31.03.2019 r.

8. Weryfikacja i korekta danych o pozostałych zespołach archiwalnych, wprowadzonych do systemów informatycznych w trakcie retrokonwersji.

Termin wykonania zalecenia: 30.06.2019 r.

9. Wystąpienie do Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych z wnioskami o scalenie zespołów rozbitych między Archiwum Państwowym w Koszalinie a innymi archiwami.

Termin wykonania zalecenia: 31.12.2018 r.

Proszę o bieżące informowanie o wykonywaniu powyższych zaleceń pokontrolnych.

Pouczenie:

Stosownie do art. 21c. ust 4. ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach dyrektorowi Archiwum przysługuje prawo do zgłoszenia pisemnych umotywowanych zastrzeżeń do oceny i zaleceń zawartych w wystąpieniu pokontrolnym oraz złożenia dodatkowych wyjaśnień i przedstawienia dodatkowej dokumentacji; zastrzeżenia zgłasza się pisemnie w terminie 21 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego.

p.o. NACZELNY DYREKTOR
ARCHIWÓW PAŃSTWOWYCH

Ryszard Wojtkowski